

יוסף דעת

תוכן הסוגיות בקצרה

(והמסתעף)

מסכת ערובין

בעריכת יוסף בן ארזה

**Dafyomi Advancement Forum
of Kollel Iyun Hadaf**

140-32 69 Ave.

Flushing, N.Y. 11367

Fax: (206) 2020-DAF [323]

Tel: 00 (972 2) 651-5004 (aft.)

email address: daf@dafyomi.co.il

Ask about D.A.F.'s free English study material!

יוצא לאור בהשתתפות מכון עיון הדף

שע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087

הר נוף, ירושלים

פקס: (02) 591-6024

טלפון: (02) 651-5004 בשעות אחה"צ

דואר אלקטרוני: daf@dafyomi.co.il

המכון מחלק מגוון רב של חומר בעברית ובאנגלית

הקדמה: חכמת שלמה - עניני המסכת - מצוה לערב - צורת התועלת - עניי ורכב על חמור - ציורים.

דף ב ע"א: השם 'מבוי' - טעם האיסור - מבוי הנמוך מעשרה - 'למעלה' מעשרים אמה - ימעט - גבוהה כשהכשירה בלחי - דעת רבי יהודה ברחב מי' אמות - צורת הפתח לענין גבוה מעשרים אמה ונמוך מי' טפחים - גבי סוכה תני פסולה וגבי מבוי תני תקנתא - דאורייתא תני פסולה דרבנן תני תקנתא - נר חנוכה - סיכום סוגית 'פתחו של אולם ושל היכל' - קדושת היכל לחוד וקדושת אולם לחוד (לענין ט' דברים לכה"פ) - דכתיב 'אל פתח אולם הבית' - משכן דאיכרי מקדש ומקדש דאיכרי משכן: רמזים ופרפראות - שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל (ה' אופנים) - ונסעו הקהתיים.
ע"ב: אתנייה צריך למעט.

דף ג ע"א: 'מילה' או 'מילת' - אמלתרא... קיני - פסקי דארוזא - סיכום סוגית מקצת קורה או סכך בתוך עשרים ומקצתו למעלה מעשרים - לא חמימא ולא קריא: עיקר הענין, שבעה רמזים.

ע"ב: סיכום סוגית גודל אמות סוכה, מבוי, כלאיים והמשכן - שוחקות ועצבות: המשמעות, להלכה, בשיעורים היום.

דף ד ע"א: סיכום סוגית שיעורין: חטה (משמעות פת חטיין), שעורה (עד מתי), גפן (שיעור הרביעית), תאנה (גרוגרת יבשה דוקא, שיעור הוצאה בשאר דברים), רימון (עומד לאכילה, עומד למשקה, ייחודהו לרימונים, עומד לסחורה, ענין ה'תפוסים זה בזה'), זית (אגורי), תמר (לח) - הלכה למשה מסיני כלפי גויים - אבילת פרס.

ע"ב: רובו ומקפיד עליו (ד' שיטות), חציו בדיוק, חציצה בשיער אע"פ שהוא מינו, חודו יורד וסותם.

דף ה ע"א: ההלכה בבעיות הגמ' להשתמש תחת הקורה, קורה משום היכר והיכר של מטה כהיכר של מעלה - שמא יפחות: בדבר שדרכו ליפחת ושאינן דרכו, ומה הדין אם נפחת, אי חיישינן להלכה - פחות מעשרה טפחים - נקיטינן.

ע"ב: צמצום בידי אדם.

דף ו ע"א: בקעה מצא וגדר בה גדר, מבוי עקום, סיכום מחלוקת רב ושמואל ושיטות הראשונים, פסק השו"ע - רב חנן בר רבא - כיצד מערבין דרך רה"ר, סיכום הסוגיא והמפרשים - רשות הרבים, ביאור נרחב: מקור הלימוד לשישים ריבוא מהמדבר, נשים וערב רב, 3550 הנוספים, מה מונים היום, ראית הגר"א מ'אבולי דמחוא, רוחב ט"ז אמה, שיטות הראשונים, פסק השו"ע: סתם ו"א, סימן שג, מוכן בזמן מן הזמנים ודרך כבושה לרבים, י"ג אמה ושליש המקשר בין ט"ז אמה - שישים ריבוא 'כל יום' - מפולש - פסקי המשנ"ב וערוה"ש - ההנהגה בזמן הזה, צדדים להקל: אינם מפולשים, עומד מרובה על הפרוץ, עוברים בכלי רכב, עצירה ברמזורים והוראות, הרבה אפשרויות ליציאה מהעיר. צדדים להחמיר: ט"ז אמה, כבושה לרבים, מוכנה בזמן מן הזמנים, יש שישים ריבוא בעיר, יותר מי' אמות, מקומות זרועים, גויים ומחללי שבת, מצוי להקרע - עצם האמונה בעירוב.

ע"ב: דלתותיה ננעלות בלילה - ראויות לינעל והמושל לא מרשה - הלכה כבית הלל אחרי בת קול ולפני בת קול - לעולם הלכה כבית הלל - הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה וכדברי ב"ה עושה - בת קול.

דף ז ע"א: דוגמת מחלוקת בית שמאי ובית הלל - טעם חומרת רבי עקיבא - סיכום סוגית 'מבוי שנפרץ במלואו' - עושה צוה"פ מכאן ולחי וקורה מכאן - מבוי שכלה לרחבה - הא דרב יהודה דשמואל היא.

דף ח ע"א: אי רבה פליג ארב יוסף - מבוי שצדו אחד כלה לים וצדו אחר כלה ליבשה - סיכום סוגית 'שמא תנטל אשפה ויעלה הים שרטון' - הערות להלכה.

ע"ב: מבוי העשוי כנדל (ג' שיטות העיקריות) - נדל - סיכום סוגית 'מבוי שצדו אחד ארוך וצדו אחד קצר' - שיעור האלכסון - סיכום סוגית 'להשתמש תחת הקורה' ו'בין לחיין' - לדברי המתיר אסור - בעינן קורה ע"ג מבוי וליכא.

דף ט ע"א: או לבוד אמרינן או חבוט אמרינן.

ע"ב: בנכנסין כותלי קטנה לגדולה - ענין לסמוך על כתבי יד.

- דף י ע"א:** רב יוסף חלה - תני רבי חייא כוותיה - סיכום סוגית מבוי רחב.
ע"ב: אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא - 'תנן התם' - עור העסלה - גי' 'עסלה' - מצטרפין בטפח - למה לא אומרים בזה לבד.
- דף יא ע"א:** צורת הפתח ביותר מעשר אמות בחצר (ג' שיטות) - 'פתחי שימאי' (ג' פירושים) - אמלתרא ברחבו - כך התירו לו לענין שבת - צורת הפתח שעשאה מן הצד: פרטים להלכה - לא עשה ולא כלום.
ע"ב: שהלך ר' יהושע אצל ר' יוחנן - היכר ציר להלכה - א"צ ליגע, עוד פרטים - סכום סוגית הכשר מבוי סתום - מחיצות דאורייתא.
- דף יב ע"א:** פתח מבוי רחב מג' טפחים עד ד' (מחלוקת הראשונים ודיון להלכה) - סיכום סוגית 'פסי חצר' - סליק 'מימי'.
ע"ב: פירושי הראשונים בביאור 'אית ליה גדודי'.
- דף יג ע"א:** כל מקום שאתה מוצא משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד - הוה זהיר במלאכתך וכו' - מחסר ומייתר אות אחת - מחריב כל העולם כלו - קנקנתום - שינוי בין רי"ש לדל"ת - מיחש לזבוב - תורה דלהתלמד כתיבא.
ע"ב: קביעת חכמים ההלכה כמאן - לא עמדו על סוף דעת רבי מאיר - ומראה לו פנים - מיהו רבי מאיר/נהוראי/נחמיה/אלעזר - חזיתיה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתיה מקמיה - ארבעים ושמונה טעמי - שהיה מטהר את השרץ - מטהר את השרץ בק"נ טעמים - שלש שנים נחלקו ב"ש וב"ה, הללו אומרים הלכה כמותנו - אלו ואלו דברי א-להים חיים - הלכה כבית הלל - נוחין ועלובין היו - מהו 'עלובין' - שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן - ללמדך וכו' - שתי שנים ומחצה - נוח לו לאדם שלא נברא משנברא (ביאורים) - כדי לקבל אריח - אריחין לכל אורכה - היתה של קש ושל קנים - רואין אותה כאילו היא של מתכת - עקומה ועגולה.
- דף יד ע"א:** מעמידי קורה - לקבל קורה ואריח או רק קורה - קורה אין כאן דהא מיכסיא - רחבה ארבעה אע"פ שאינה בריאה - וקו שלושים באמה יסוב אותו סביב - רמו מופלא לענין 'פי' (π).
ע"ב: גודשא תילתא הוי - שתי ט"ס במסורת הש"ס.
- דף טו ע"א:** לחי העומד מאליו (ענין האות ל' ביע"ל קג"ם) - היכא דסמכינן עליה מאתמול - העומד מאליו - שיעור בית סאתים.
ע"ב: סיכום סוגית 'גיטי נשים' - על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות.
- דף טז ע"ב:** כדי שלא יזדקק הגדי בבת 'אחת' או 'ראש' - סיכום סוגית 'מחיצת שתי או ערב בלבד' - יחיד ושיירא - צירוף קטן.
- דף יז ע"א:** במחנה - בארץ ישראל - פטורין מרחיצת ידים - פטורין מלערב, בשעת שלום/מלחמה, הדין בשיירא (ביאור בפוסקים).
ע"ב: מ'י נט"י לתפילה - מים אחרונים חובה שכן מלח סדומית מטמא את העיניים - עירובי תחומין דבר תורה.

פרק שני

- לבריאות - הלכה כרבי יהודה - רוחב הפשוטין - קשורות - נכנסות ויוצאות.
- דף יח ע"א:** להרחיק כל שהוא - סיכום סוגית 'באר ובור הרבים והיחיד' - הגהות הב"ח - סימן 'דיו למנודה' וכו' - אילן העושה דיו פירות בשנה - פרצופין - דיו פרצופין (תאומים סיאמיים) - היה לו לאדם הראשון - זנב - בתחילה עלתה במחשבה ליבראות שניים - כבנין אוצר... רחבה מלמטה... כדי לקבל את הולד.
ע"ב: לא יהלך אדם אחורי אשה - בדרך - אחרי אשה ולא אחרי ע"ז, אחרי ע"ז ולא אחרי ביהכ"נ... - אדם הראשון חסיד היה... ישב בתענית - חסיד גדול היה - ק"ל שנה - ופירש מן האשה - זרוי תאנים על בשרו - שכבת זרע דחזא לאונסיה - מקצת

שבחו של אדם בפניו - מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ולא מתוקין כדבש ותלוין בידי בשר ודם - מסורין ותלוין - בית שנשמעין בו ד"ת בלילה שוב אינו נחרב.

דף יט ע"א: מטילין לו חכה לתוך פיו כדי שלא יקלל את המלך - יפה דנת - שמעמיקין להם גיהנם - רשעים אפילו על פתחו של גיהנם אינם חוזרים בתשובה - אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות - כרימון - שלשה פתחים יש לגיהנם - אחד במדבר אחד בים ואחד בירושלים - שבע שמות לגיהנם - והאיכא גיהנם... והאיכא תפתה - אם בארץ ישראל הוא בית שאן פתחו - כמה ראשה ורובה של פרה (מה הדין בגמלים ושאר חיות).

ע"ב: סיכום בעיות אביי לרבה, מסקנת הגמרא ודברי הפוסקים.

דף כ ע"א: עמידה ברשות אחת וטלטול או יריקה או השתנה לרשות אחרת.

ע"ב: 'אמר ליה'.

דף כא ע"א: דין פסי ביראות בחוץ לארץ, בזמן הזה, וההולכים לדבר מצוה - 'עד שבא זכריה ופירשו', מקום הניחו לו להתגדר בו - פשט רמז דרש סוד.

ע"ב: בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא - מגידות / אוגדות פתחיהן לבעליהן - כל ההוגה בהם טעם טעם בשר - מוטב אמות מיתת עצמי - בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידיים יצאה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני: אלו עירובין, תיקן גם שניות לעריות, למה לא נתקנו עד שלמה המלך, דברי סופרים, הקב"ה שמח כשחכמים עושים סייגים, אב ובנו בשורש אחד - ת"ח שעוסקים בתורה מתוך הדחק.

דף כב ע"א: מי שלימו קורמי באגמא - ביטול תורה לבני ביתו - היום לעשותם ומחר לקבל שכרם - אך אפים לצדיקים ולרשעים.

ע"ב: קרקפנא.

דף כג ע"א: שבעים אמה ושיריים - הגינה והקרפף, סיכום סוגית 'שומירה ובית דירה' - אורכו יותר מפי שנים מרוחבו - בקשתי לי חבר ולא מצאתי - הגהות הב"ח.

ע"ב: קרפף וגינה שנורעו או נטעו מיעוטם או רובם, סיכום הסוגיא - ההבדל בין נורע לנטע, דין פרחים - זרעים בעיר שמוקפת מחיצות לדירה - זרעים בחצר ורחבה שאחרי הבתים - ניטלו הזרעים - עלו הזרעים מאליהם - צירוף זרעים - מגרש ריק או עם מאכל בהמה, עציצים, גן החיות, בית הקברות - אילני סרק, גן מוקף בפני עצמו - בית סאתים.

דף כד ע"א: פרץ אמה וגדר אמה - סנדל טמא מדרס / מגע מדרס - לית דין / כגון דין בר נש.

ע"ב: והוא דחויין לתשמישתא, שתיה או כביסה.

דף כה ע"א: מיעוט קרפף מבית סאתים: אילן, עמוד, מחיצה, טיט - הלכה כלישנא קמא או כרב שימי, כרבה או רבא (תמיהה בטוש"ע) - גודל המחיצה - אכסדרה.

ע"ב: בוסתנא - ממולאי - אבוורנקא.

דף כו ע"א: מושיבין ישיבה על פתחו - דלמא אתי לאיגרווי בהו.

פרק שלישי

ע"ב: בכל מערבין, באיזה עירוב - חוץ מן המים ומן המלח, מדוע - ולכהן בבית הפרס - רבי יהודה אומר אפילו בבית הקברות, להלכה.

דף כז ע"א: אין למדין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בו חוץ - כל שנישא ע"ג הזב, וכל שהזב נישא על גביו - עירוב בכמהין ופטירות - חוץ מן המים ומן המלח, לברם ועם שמן, דגים ועופות - רבי יהודה בן גדיש.

ע"ב: דגים ממיא איברו, עופות מן הרקק נבראו.

דף כח ע"א: אכל פוטיא לוקה ארבע, נמלה לוקה חמש, צירעה לוקה שש - במה מערבין ובמה אין מערבין, סיכום הסוגיה עד ל ע"א.

ע"ב: בדניסחני, ענין דקלים ונקבות והסתעפויות בזה, ז"נ בשאר דברים: בגשמים, באבנים ועוד, השתוקקות, דין הלולב, לולב קנרי - שיעור שתי סעודות לענין עירוב, סיכום הסוגיה עד ל ע"א.

דף כט ע"א: הריני כבן עזאי בשוקי טבריא - וכי מערבין בתפוחים - כל האוכלין מצטרפין לסעודה - גורסק בר דרי ורב מנשיא בר שגובלי - אכל בצל...עלים...אבציל זירתא.

ע"ב: שתה שכר - לא יאכל אדם בצל מפני נחש שבו - מפני שהשעה צריכה לו.

דף ל ע"ב: אי הכי תרומה נמי אפשר דמתשיל עילויה - אף בית הקברות, סיכום מחלוקת רבי יהודה וחכמים.

דף לא ע"א: פשוטי כל עץ - אסור לקנות בית באיסורי הנאה - מצוות לאו ליהנות ניתנו במצודה דרבנן - מצוות לאו ליהנות ניתנו בהנאת הגוף ובהנאה שאינה ישירה - דמאי הא לא חזי ליה.

ע"ב: ואת האכסניא דמאי - ונתן הכסף וקם לו, פסוקים מצירופי פסוקים - כאן בעירובי תחומין וכאן בעירובי חצרות - מי שאינו מודה בעירוב, רש"י וגמ' מפורשת, עבד או שפחה, אם יש עבד כנעני בזה"ז, צנזורה - בעומד ורואהו - לפיל והוליכו, לקוף והוליכו - חזקה שליח עושה שליחותו, בדאורייתא, בדרבנן.

דף לב ע"א: 'מי ציית'.

ע"ב: ניחא ליה לחבר דלעביד הוא איסורא קלילא, איך מסתדר עם 'אין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך' - כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות, מקום מצודה או צורך גדול, בצאת השבת, במלאכה שא"צ לגופה וטלטול פחות מד"א וכדו', אם קיבל עליו שבת או קיבלו הציבור, בסוף ביה"ש סמוך ללילה, לגבי עירובי חצרות ושתופי מבואות - יישר.

דף לג ע"ב: כרבי יהודה דאמר בעינן עירוב ע"ג מקום ארבעה.

דף לד ע"ב: שמא יקטום - פוקו עבידו כבושי כבשי באגמא - נתנו במגדל ואבד המפתח.

דף לה ע"א: נתגלגל...ספק - חוץ לארבע אמות ותוך ארבע אמות - הנותן עירובו יש לו ארבע אמות.

דף לו ע"ב: מתנה אדם על עירובו למזרח או למערב, עירובי חצרות ביחד עם עירובי תחומין - זימנין דניחא ליה בחבריה טפי מרביה - איו - סיכום סוגית ברירה - דתנן, דתניא - הלוקח יין מבין הכותים, קודם גזירה או אחר גזירה - הלוקח יין מעם הארץ.

דף לז ע"א: ומיחל.

דף לח ע"א: 'להן' במשנה.

דףלט ע"א: 'החליצנו' - ולא הודו לו חכמים, מה טעמם.

דף מ ע"א: לאורתא שרא להו רבינא לאורוחי ביה - בעינן בכדי שיעשו, הטעמים, במלאכת ישראל - זכרון אחד עולה לכאן ולכאן - 'להדליק נר של יום הזכרון', הוספות בתפילות.

ע"ב: כיון דלא איקרו רגלים לא אמרינן - ברכת שהחינו על פירות - רשות - תן חלק לשבעה וגם לשמונה - זמן אומרו אפילו בשוק - המברך צריך שיטעום - ברית מילה שחלה ביום הכפורים - דלמא אתי למיסרך - חופה בתענית צבור - רבנו יעקב בר יקר ויעב"ץ - צערא דינוקא - אם לא בירך "שהחינו" בזמנו האם יש לו השלמה - "שהחינו" בליל שני של ראש השנה - תענית נדבה בערב שבת - השלמת תענית חובה בערב שבת - מהי ההשלמה.

דף מא ע"א: מביאים כביצה ואוכל - הגאונים דבריהם דברי קבלה - רבי עקיבא מסוכן היה.

פרק רביעי

דף מא ע"ב: הוליכוהו לעיר אחרת - ג' דברים מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו - למאי נפק"מ למיבעי רחמי עליהו - אין רואין פני גיהנם - דקדוקי עניות - והרשות - אשה רעה - למאי נפק"מ לקבולי מאהבה - הוצרך לנקביו - גדול כבוד הבריות - אי פיקח הוא עייל לתחומא וכיון דעל על - פירות שיצאו חוץ לתחום.

דף מב ע"א: מהלך אלפיים פסיעות בינוניות - שבת בבקעה והקיפיה נכרים בשבת...מהלך אלפיים אמה.
ע"ב: הלכתא כרבן גמליאל.

דף מג ע"א: יש תחומין למעלה מעשרה או אין - דארעא סמיכתא היא - במהלכת ברקק - הני שב שמעתתא דאיתאמון - לאו אליהו אמרינהו... - יוסף שידא - הריני נזיר ביום שבן דוד בא.

ע"ב: והא לא אתא אליהו מאתמול... שאין אליהו בא לא בערב שבת... - אמרינן לבית דין הגדול אתא - מפני הטורח - דכיון דאתי משיחא הכל עבדים לישראל - האי תנא ספוקי מספקא ליה אי יש תחומין או אין תחומין, ולחומרא - שפופרת היתה לו לרבן גמליאל - וצופה בה אלפים אמה ביבשה וכנגדה אלפיים בים - הרוצה לידע כמה עומקו של גיא, מביא שפופרת ומביט בה וידע כמה עומקו - הרוצה לידע כמה גובהו של דקל, מודד קומתו וצלו קומתו, וידע כמה גובהו של דקל - הרוצה שלא תשרה חיה רעה בצל קבר, נועץ קנה...ויראה להיכן צלו נוטה... - עשה לו מחיצה של בני אדם ויכנס.

דף מד ע"א: הא בדופן שלישית, הא בדופן רביעית.

ע"ב: כאן לדעת, כאן שלא לדעת - דהוה ליה כלדעת - הנהו בני גנא...נגדינהו שמואל...יאמרו לדעת - בהדי דאתי רבא מפרקיה.

דף מה ע"א: נכרים שצרו על עיירות ישראל...מחללין - במה דברים אמורים כשבאו על עסקי ממון - אבל באו על עסקי נפשות - דרש רבי דוסתאי... - הרי בית דינו של שמואל הרמתי קיים - רבי יהודה אומר יכנס...שמא בלבו היתה - מי שישן בדרך...יש לו אלפיים אמה לכל רוח, דברי רבי יוחנן בן נורי - מי שישן בדרך - רבי יהודה אומר לאיזה רוח שירצה ילך.

דף מו ע"א: הלכה כרבי יוחנן בן נורי...הלכה כדברי המיקל בעירוב, ותרתיה למה לי - לאחר שנזכר אמר כדאי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק.

ע"ב: ולא אמרו לערב חצירות אלא כדי שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות - הלכה...נראין...מטין.

דף מז ע"א: אמר רבי יוחנן חפצי נכרי קונין שביטה...הלכה כרבי יוחנן - הולכין ליריד של נכרים ולוקחים מהן בהמה.

ע"ב: שאין מן הכל זוכה אדם ללמוד - הגהות הב"ח.

דף מח ע"א: רבי יהודה היינו תנא קמא...שמונה על שמונה איכא ביניהו - גופו שלוש אמות - התם אוושי דירין, הכא לא אוושי דירין - תיקוני לשון.

ע"ב: אמר רב זו דברי ר"ש...שמואל אמר לי אף זו דברי ר"ש.

דף מט ע"א: המקפיד על עירובו - מה שמו, עירוב שמו - החולק את עירובו אינו עירוב - דמליין למנא ואייתר - עירוב משום קנין...משום דירה - אין קונין במעה מפני שאינה מצויה בערבי שבתות.

ע"ב: מי שבא בדרך וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר - הגהות הב"ח.

דף נא ע"א: לא תנא ליה כרבי יוסי אלא כי היכי דליקבל לה מיניה - אינו חייב עד שמעביר הן ואלכסונן...כזה יהו כל שובתי שבת - 'זזה הוא שאמרו'.

ע"ב: יוצא עשיר חוץ לתחום.

דף נב ע"ב: ר"א אומר ב' יכנס ג' לא יכנס...רש"א אפי' ט"ו אמות יכנס - מפני טועי המדה.

פרק חמישי

דף נג ע"א: ונפשות - חד תני מעברין וחד תני מאברין - מערת המכפלה - שכפולה בווגות - נמרוד שמו... אמרפל שמו - חד אמר חדש ממש - אושעיא בריבי - ארבעה ארבעה באמה... ששה ששה באמה - בפתחו של אולם... היכל - ואנו כמלוא נקב מחט סידקית - לגמרא... לסברא... לשכחה... - דלא גמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם - בני יהודה דגלו מסכתא - בני יהודה... בני גליל.

ע"ב: אי איכא דמשאיל להו לבני יהודה... ידעי שאילינהו - עלץ בנערה... אחרונית... אמרי לה אשה - ואמרי לה מסכתא - אשה תינוקת ותינוק - שמא לא הנחת פאה בראשונים... משיירין פאה בקערה - נשקתיו על ראשו ואמרתי לו אשריכם ישראל שכולכם חכמים - אל תרבה שיחה עם האשה... היה לך לומר באיזה ללוד - דהוה גריס בלחישה בטשה ביה, הקנה והלוח.

דף נד ע"א: שהיה שונה בלחש, מחלוקת הגר"א והגר"ז - תלמיד אחד היה לו לר' אליעזר שנתחייב בשריפה... הניחו לו - שינגא - פתח פומיך תני כי היכי דתתקיים ביך ותוריך חיי - חש בראשו יעסוק בתורה - אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות... אין כל אומה ולשון שולטת בהן - אם אדם משים עצמו כחיה שדורסת ואוכלת וא"ד שמסרחת ואוכלת.

ע"ב: מה אילה... וחביבה על בועלה כל שעה... אף ד"ת... שמעלת חן על לומדיה - מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא חלב, אף ד"ת - באהבתה תשגה תמיד - גמירי לה רבנן להא מילתא ועברי עלה - כיצד סדר משנה - משה אהרן בניו זקנים וכל העם - כיון דמשה מפי הגבורה גמר מסתייעא מלתיה - חייב אדם לשנות לתלמידו ארבע פעמים - רבי פרידא - הוה ליה ההוא תלמידא - יומא חד... תנא ליה ולא גמר - ניחא לך דליספו לך ד' מאה שני - תנו לו זו וזו.

דף נה ע"א: שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה, ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה - כיצד מעברין את הערים - היתה עשויה כמין קשת - אם יש בין שני ראשיה פחות מד' אלפים אמה.

ע"ב: שתי מחיצות ויש עליהן תקרה - להשלים - יושבי צריפין אין מודדין להן אלא מפתח בתייהן - אם יש שם ג' חצירות של ב' בתים - יושבי צריפין... נשיהן ובניהן אינן שלהן... שאין להן מרחצאות... שמרגישין זל"ז בטבילה - כל עיר שאין בה ירק אין ת"ח רשאי לדור בתוכה.

דף נו ע"א: כל עיר שיש בה מעלות ומורדות, אדם ובהמה שבה מוקינין בחצי ימיהן - בא לרבעה מרבעה בריבוע עולם - אין תקופה מושכת מחבירתה אלא חצי שעה, ענין כ"ד שעות ביממה.

ע"ב: בר אדא משוחאה.

דף נז ע"א: נותנין קרפף - אמרה תורה תן חוצה ואח"כ מדוד.

ע"ב: אין מודדין אלא בחבל של נ' אמה - ולא ימדוד אלא כנגד לבו - הגיע לגיא או לגדר, מבליעו וחוזר למדתו. הגיע להר, מבליעו וחוזר למדתו.

דף נח ע"א: אין לך שיפה למדידה יותר משלשלאות של ברזל, אבל מה נעשה... - לא פחות מפני שמרבה ולא יותר מפני שממעט - של פשתן למדידה - דאם אינו יכול להבליעו, הולך למקום שיכול להבליעו ומבליעו וצופה כנגד מדתו וחוזר.

ע"ב: וכמה עומקו של גיא - המתלקט עשרה מתוך ארבע או חמש - אין מודדין אלא מן המומחה - ואפילו עבד ואפילו שפחה.

דף נט ע"א: עיר של יחיד - אין מערבין את כולה אא"כ - דיסקרתא דריש גלותא ודנתואי.

ע"ב: ואין מערבין אותה לחצאין - כגון דעבוד דקה - מרפסת.

דף ס ע"א: אפילו בית אחד וחצר אחת - רבי יצחק... - לעירובו אלפיים ולביתו יתר מכאן.

ע"ב: אין אלו אלא דברי נביאות.

דף סא ע"א: טטרוגי מטטרגי להו בני גדר לבני חמתן.

ע"ב: הניח עירובו בעיר חריבה - אפילו היא כמערת צדקיהו מלך יהודה - פלגאה בעירובין לית דחש להא דרבי עקיבא.

פרק ששי

עד שיהו שני ישראלים.

דף סב ע"א: והכא בגזירה שמא ילמד ממעשיו - ואמרו רבנן אין עירוב מועיל במקום נכרי עד שישכיר, ונכרי לא מוגר - ששוכרים מן הנכרי אפילו בפחות משהו פרוטה - בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה ולא ניתן להשבון - מוהרקי ואבורגני - חשיש נכרי לכשפים ולא מוגר.

ע"ב: הלכה / מנהג / נהגו - מהו לאורויי במקום רבו - כל המורה הלכה בפני רבו - כגון מגילת תענית דכתיבא ומנחא.

דף סג ע"א: תלמיד חבר - בפניו אסור וחייב מיתה - לא מתו בני אהרן עד שהורו עד שהורו הלכה בפני משה רבן, כל הדיעות על חטא נדב ואביהוא - והיה רחוק ממנו ג' פרסאות - ראוי להכישו נחש - נקרא חוטא - כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם - אזיל לשאול - ויען יהושע כלאם - אזיל לשאול בלא ולד.

ע"ב: לא נענש יהושע אלא בשביל שביטל את ישראל - כל הישן בקילעא - עליו הכתוב אומר "נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה".

דף סד ע"א: שתה רביעית יין אל יורה - רביעית - יין - שמועה זו נאה וזו אינה נאה - שתוי אל יתפלל - ואם התפלל תפילתו תפילה, שיכור...תפילתו תועבה - לימא מילתא דלא שמיע לחבריה...לא יפטר מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו - שיכול לדבר לפני המלך - המחזיק בנכסי הגר.

ע"ב: אפילו כתב בהו תפילין - מעשה בר"ג...מבגאי שמני...שכיוון ר"ג ברוה"ק - דאיכא למ"ד פותחין בחרטה ואיכא למ"ד אין פותחין בחרטה.

דף סה ע"א: יכול אני לפטור את כל העולם כולו...מדין תפילה - ושכורת ולא מיין - מאי יכולני לפטור דקאמר נמי מדין תפילה - אבל הגיע לשכרותו של לוט פטור מכלום - כל המפיק מגן בשעת גאווה... - רב ששת מסר שינתייה לשמעיה - בן סירא - בצר אל יורה - קריב כותחא לא תנאי...קרצתן כינה לא תנאי - לא איברי ליליא אלא לשינתא - לא איברי סיהרא אלא לגירסא - הבא מן הדרך אל יתפלל ג' ימים - לא נברא יין אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים - כל שאין יין נשפך בתוך ביתו כמים אינו בכלל ברכה.

ע"ב: בג' דברים אדם ניכר, בכוסו ובכיסו ובכעסו, ואמרי לה אף בשחקו.

דף סה ע"ב: מחלוקת רבי יוחנן ושמואל - שכירות מן הגוי בשבת.

דף סו ע"א: תדי בה.

דף סז ע"ב: קרפך יותר מבית סאתיים, עד מתי - ההוא ינוקא דאשתפיך חמימיה - בדרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא - אם איסור דרבנן בעי תשובה.

דף סח ע"א: מצוה לחזר אחר עירובי חצרות.

ע"ב: צדוקי הרי הוא כנכרי.

דף סט ע"א: מומר לחלל שבתות בדרבנן - האם מומר נחשב כנכרי גם לקולא - אינו רגיל לחלל שבתות - מומר לתיאבון - בפרהסיא - אם מפחד מאיש אחד - תינוקות שנשבו.

ע"ב: בני אדם הדומים לבהמה - אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא עירב, סיכום הסוגיא - שניים שגרים בבית אחד - לא עירב במזיד - ביטול בשבת.

דף ע ע"א: צריך לבטל לכל אחד ואחד - אם לא ביטל לכולם.

ע"ב: יורש כרעיה דאבוה הוא - במגורה אחת.

דף עא ע"א: מקני רשותא בשבת אסור - הפקר בשבת - בעל הבית שהיה שותף לשכניו - עירוב נקרא שיתוף - סיכום סוגית פלוגתת ת"ק ור"ש ור"א בן תדאי וביאור רבה ורב יוסף - שני כלים ושני מינים.
ע"ב: שיתוף מבואות ביין או בפת.

דף עב ע"א: חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד, סיכום הסוגיא.
ע"ב: רבי יהודה הסבר - מקבלי פרס - מקום פיתא או מקום לינה.

דף עג ע"א: אף מקום לינה - מי שיש לו חמש נשים - טעמי מחלוקת רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא - ודניאל בתרע מלכא - הלכה במחלוקת רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא הנ"ל - תלמיד אצל רבו.
ע"ב: אין מבוי נותר בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצירות פתוחין לתוכו - הלכה במחלוקת רב ושמואל ורבי יוחנן.

דף עה ע"ב: מריה דאברהם.

דף עו ע"א: עירוב שנעשה בין השמשות, עירובי תחומין או עירובי חצרות - נאכל בין השמשות - בין השמשות דרבי יוסי ודרבי יהודה - שתי קולות דסתרי להדדי.

פרק שביעי

חלון שבין שני חצירות, סיכום הסוגיא.

ע"ב: כותל שבין שתי חצירות, סיכום הסוגיא - לא יזוז בו אפילו כמלא נימה - כלים ששבתו בבית והוצאו לחצר.

דף עז ע"א: בא למעטו - רשימת דברים הממעטים כותל ושאינם ממעטים ודברי המפרשים (ספל, אבנים ולבנים וכל דבר שאינו כלי, סולם ששליבותיו פורחות, סולם המצרי, סולם הצורי, סולמות שבבבל, ב' סולמות מזה ומזה, זיז ד"ט על ד"ט שבכותל, סולם רחב פחות מד"ט המונח על זיז ד"ט על ד"ט שבכותל, צורת העמדת סולם, סולם וקשין, חקק בכותל צורת סולם, סמך על אילן בתור סולם, איצטבא, איצטבא ע"ג איצטבא, דקלים שבבבל).
ע"ב: טלטול סולם.

דף עח ע"א: (ע"י לעיל עו ע"א בביאור המשך הסוגיא שכאן עד להלן ע"ב).

ע"ב: חריץ שבין שתי חצירות, סיכום הסוגיא - חריץ בחצר אחת, ביטול בפה או בלב - חריץ שאינו לאורך כל החצר - נתן עליו נסר - אם גשר מבטל מחיצה.

דף עט ע"א: מאן תנא אהלות רבי יוסי היא - מתבן שבין שתי חצירות, סיכום הסוגיא.

ע"ב: ואומר הרי זו לכל בני מבוי, אם צריך לפרט בפיו - ומזכה להן ע"י בניו ובתו הגדולים וכו', ענין סמוכים על שלחנו - זיכוי לאחרים ע"י אשתו - הגבהה טפח ובתוך ידו - מעל השלחן - מלא לוגמיו.

דף פ ע"א: אם משלו צריך לזכות, ואם משלהן צריך להודיע - ומגביה - קנין סודר, אחרי השבת - צריך לזכות, סיכום הסוגיא, רבי יעקב ברה דבת יעקב - ההוא טורזינא, גוי או יהודי, שומר כלי הזין - אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו, סיכום שיטות הראשונים לגבי מחאת בעלה - בני מבוי - לזכות פת משלו - רגיל ושאינו רגיל - כופין אותו לעשות לחי וקורה למבוי.

ע"ב: שאני התם דליכא/דאיכא מחיצות - לישנא אחרינא, סיכום י"ד שיטות בפשט הגמרא - עושין קורה אשרה - כתותי מיכתת שיעוריה בלחי - להלכה - שיעור גרוגרת - שיעור עירוב במשקין - נתמעט האוכל - נתמטמט - הלכה כרבי יהושע - ככר כאיטר והוא שלם מערבין בו.

דף פא ע"א: שלימה אין פרוסה לא - משום איבה - ניטלה הימנה כדי חלתה וכדי דימועה, סיכום הסוגיא - באיזו פת מערבין ובאיזה לא (ה' מיני דגן, אורז, דוחן, עדשים, מעורבת, צואה) - הפת שעשו בימי שמואל - נותן אדם מעשה לחנוני, דר עמו במבוי, עירובי חצרות או תחומין - חכמים אומרים לא זכו לו מעותיו.

ע"ב: ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו...כלי...ערב לי - זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם - זכיה מטעם שליחות או יד - ארבעה פרקים - עניני מצוה - עניני קנין כסף (קניני כסף ומשיכה מה מהתורה ומה מדרבנן, מקור הלימוד שקנין כסף מן התורה, כיצד פועל קנין כסף, האם כעת יכול הלוקח לחזור בו גם אחרי שנשרפו בעליה, למה הפקיעו חכמים קנין כסף ולא השאירוהו והוסיפו משיכה, למה אין חשש שעת שיאמר המוכר ללוקח נשרפו מעותיך בעליה, האם ביטלו קנין כסף גם היכא דלא שייך לחשוש שישרפו חיט בעליה, האם אפשר להתנות בהדיא בניהם שהמעות יקנו, האם מותר למוכר להשתמש לפי המשיכה, האם כשהקונה מושך נקנה לו החפץ למפרע משעת נתינת המעות, האם כשמשיך אחרי שנתן כסף צריך להתכוין לקנות, אופנים שמעות קונות, האם קנין דרבנן מהני לדאורייתא).

דף פב ע"א: ואלו הן הפסולין...א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא.

פרק שמיני

לבית האבל או לבית המשתה - אין מערבין אלא לדבר מצוה - קטן בן שש יוצא בעירוב אמר.
ע"ב: מערב ע"י בנו ובתו הקטנים - מוזן שתי סעודות לכל אחד ואחד - מזונו לחול או לשבת - כמאן סבירא ליה כר"מ.

דף פה ע"ב: אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית אינו אוסר - בית שער של יחיד - פת שעל השלחן טומכין עליהן משום עירוב ושיתוף - עירובי חצרות בבית שבחצר, שיתופי מבואות בחצר שבמבוי.

דף פו ע"א: אלף ספינות בים וכנגדן אלף עיירות ביבשה - רבי מכבד עשירים, רבי עקיבא מכבד עשירים - מן ינצרוהו - דבר הניטל בשבת אוסר, דבר שאינו ניטל בשבת אינו אוסר - והלך לשבות בעיר אחרת - ודוקא בתו, אבל בנו לא - בור שבין שתי חצרות.

דף פז ע"א: אמת המים שהיא עוברת בחצר.

ע"ב: הכא ברשויות דרבנן - אין חורין לכרמלית - גוזזטרא...מחיצה בין מלמעלה בין מלמטה - וסתם אנשי טבריה כמי שלא יבטל ממלאכתו דמי.

דף פח ע"א: צריך לקמור.

פרק תשיעי

דף פט ע"א: כל גגות, סיכום הסוגיא, מחלוקת רבי מאיר חכמים ורבי שמעון - עמוד ברה"י אסור ליכתף עליו גזירה משום תל ברה"ר - במחיצות הניכרות ובמחיצות שאינן ניכרות - דברי רש"י לגבי קרפף.

ע"ב: מימרות רב יוסף, רב נחמן ואביי - עשה לפניה דקה.

דף צ ע"א: וכי מאחר אתאי ונצאי - ספינה, סיכום הסוגיא.

דף צא ע"א: בכומתא וסודרא.

דף צב ע"א: תשעה בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין.

דף צד ע"א: אהדרינהו רב לאפיה - אתריה דשמואל הוה.

ע"ב: פי תקרה יורד וסותם, סיכום ענינים בדין זה.

שאלות ותשובות קצרות לחזרה ולסיכום (לחצי הראשון של המסכת, דפים ב-נא).

אחל מסכת עירובין